

TABOR\* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z datumom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 20.—, za inostranstvo K 40.—, dostavljen na dom K 22.—, prejemani v upravi K 20.—, inzerati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABORA", MARIBOR, Jurčičeva ulica številka 4.

# TABOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon intern. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. Št. poslovalnice račun. št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: II.

Maribor, petek 23. decembra 1921.

Številka: 289.

## Naša trgovinska kriza.

Prinajmanje izbeograjske „Politike“ z dne 19. t. m. informativni članek o krizi naše trgovine, zlasti o zahtevah glede moratorija. S tem hočemo pokazati, kako se v centrali našega državnega življenja misli o nekaterih perečih gospodarskih vprašanjih, ki zanimajo naše produktivne kroge.

Ne glede na to, ali je komur prijetno ali ne moramo vsako stvar krstiti z ujemnim pravim imenom. To, kar hoče finančni minister predložiti vladi in parlamentu glede odložitve inozemskih plačil naših trgovcev za dobo 6 do 18 mesecev, o čemur smo že pisali v našem listu, ni nič drugega kakor moratorij. Tako prihajamo v družbo premagane Nemčije in v tej družbi nismo vredni zavdanja. Danes v Evropi samo nemška vlada in srbski trgovci zahtevajo moratorij za svoja plačila v inozemstvu. Že to zadostuje, da se vprašamo: so li ukrepi, ki jih zahteva beograjski trg in katere je sprejel naš finančni minister, zares umestni? Ali nam prinesejo več koristi ali več škod?

Ne bomo se spuščali na tem mestu v razne rekriminacije: kdo da je kriv, da je naša valuta padla tako nizko? Izgleda, da trgovci niso ravno nepristranski, če vso krivdo zavračajo na vlado. To jim je sicer potrebno, da zamorejo prepričati samega sebe, kako jih mora naša vlada reševati iz situacije, v katero so zabredli radi padanja valute, toda vprašanje je, je li res samo vlada kriva, da je dinar tako padel? Mi smo vedno bili prvi med onimi, ki podčrtujemo odgovornost vlade v tem vprašanju. Mi smo vedno bili prvi, ko smo na tem mestu obsojali pomanjkanje fiskalnega poguma, da bi se uvedli in povisali davki. Mi smo zmeraj zahtevali, da se mora povsod varčevati, da se ne smejo tiskati za državne potrebe nove novčance. Ali — to ni edini vzrok nizki vrednosti dinarja. Drugi, zelo važni razlog leži v naši pasivni trgovinski bilanci, v tem, da mi več uvažamo kot izvažamo. Se danes je naš uvoz dvakrat večji kakor izvoz. Spričo tega ni samo vladina finančna politika odgovorna za nizko vrednost našega denarja, marveč tudi naša trgovina.

Ni nobenega dvoma, da se je v finančni politiki preveč hodilo po stranskih poteh, eksperimentiralo in grešilo, toda: ali si naša uvozna trgovina ne zasluži ravno istih ukorov? So li danes na beograjskem tržišču res sami znani, predvojni, pošteti in izkušeni trgovci? Ali tudi tukaj nedostaja trgovskega znanja in izkušenj? Ali so tudi semkaj prodri novi, večinoma slučajni trgovci (bivši uradniki, častniki itd.), ki se težko orijentirajo v kompliciranih gospodarskih in trgovskih razmerah, kjer je treba biti pogosto v eni osebi trgovec, industrijec in bankir? Ali je tedaj potrebno in upravičeno, da vsi mi, davčni obvezanci in konzumenti, plačujemo njihovo neznanje in njihovo nesposobnost? Ali je potrebno, da se vzdržuje in rešuje na javne stroške takšno število trgovcev? Ali je priporočljivo, da se pri nas uvozna trgovina še podpira in ščiti, danes, ko so skladišča napolnjena z najrazličnejšim, potrebnim in nepotrebnim blagom?

Kajti tu se vrnemo na ono mešjo, ki ga danes trgovci toliko forsirajo. Oni pravijo: zakon o podaljšanju plačilnih rokov in žiro Uprave fondov ne obremene države. V resnici pa je to zelo kočljivo vprašanje!

Naravno razmerje med našimi trgovci-dolžniki in inozemskimi upniki bi bil prosto sklenjeni sporazum, ki bi obstojal v tem, da bi se plačilni roki

## Spor radi vojnega ministra.

Vprašanje vojnega ministra zadnja ovira rešitve krize. — Neodkrita igra radikalcev.

TIP Beograd, 22. dec. Včerajšnji dan je prinesel rešitev vprašanja muslimanskih zahtev. Muslimani so v vseh stavljanih vprašanjih popustili, tako da njihove zahteve niso več ovira pri sestavi nove vlade. Mesto te sporne točke, ki je bila par dni središče težkoč pa je pridobila na pomembnosti druga — vprašanje vojnega ministra. Dosedanji vojni minister general Žečević, ni znal očuvati neutralnosti med spori takozvane »bele« in »črne roke«. Sam pripadnik »bele roke« je uravnaval svoje delo kot vojni minister v prilog tej svoji skupini. Tega so se bali demokrati, ki stoje na stališču, da se mora v armadi brezpogojno prenehati z različnimi političnimi strujami, že ob prvi kandidaturi generala Žečevića za vojnega ministra. Ker pa so radikalci takrat izjavili, da bo Žečević le provizorno prevzel ta portfelj, so demokrati popustili. Sedaj pa hočejo radikalci zopet kandidirati Žečevića, na kar demokrati nikakor ne morejo pristati ter zahtevajo radi tega, da mora na to mesto priti osebnost, ki ne bo vezana ne na levo ne na desno. Radikalci, kateri izrabljajo

»belo roko« v svoje strankarske name, se seveda protivijo tej demokratični zahtevi. Včeraj so se vršila tozadevna pogajanja med obema skupinama, ki pa niso privedla do uspeha. Danes se pogajanja nadaljujejo ter se pričakuje, da bodo radikalci z ozirom na nujno potrebo končne rešitve krize odnehali. Ker se vlada tudi včeraj še ni sestavila, je zasedanje skupščine odgodeno do rešitve krize.

LDU Beograd, 21. dec. 33. seja zakonodajnega odseka je bila odprta danes ob 16. uri. Predsednik Miša Trifunović je po objavljenju dnevnega reda predlagal, da se odzame naredba o davku na vojne dobičke in uredba o davku na poslovni promet z dnevnega reda, in sicer iz razloga, da se tako važne stvari ne morejo reševati brez odgovornih ministrov. Svoj predlog je stavil na glasovanje ter je bil z večino glasov sprejet. Nato so prešli na 3. točko dnevnega reda, in sicer na pretresanje poročil 1. sekcije o upravi fondov. Govorili so zastopniki raznih strank. Seja je potekla precej burno.

## Reševanje svetovnopoličnih vprašanj.

LDU Pariz, 21. dec. Agence Havas poroča iz Londona: Ministrski preds. Briand in Lloyd George sta se sinoči sestala v Downing Streetu in sklenila sklicati v prvem tednu meseca januarja v Cannes vrhovni svet. Konferenca zunanjih ministrov Francije, Anglije in Italije se bo sestala v najkrajšem času v Parizu, da se posvetuje o vprašanju bližnjega vzhoda. Vrhovni svet bo sklepal o sklicanju mednarodne gospodarske konference, ki bo imela nalog, da proučuje sredstva za gospodarsko vzpostavitev Srednje Evrope. Te konference bi se udeležila eventualno tudi Rusija. Briand bo jutri ob 11. uri zopet konferiral z Lloydom Georgem. Ob 14. uri pa se bo z vsem francoskim odposlanstvom vred zopet odpeljal v Pariz. Francoski ministrski predsednik je sprejel poslanika Zedinjenih držav, ki se mu je v imenu državnega tajnika Hughesa prišel zahvaliti za to, ker je Briand pristal na prošnjo Amerike glede vprašanja velikih ladijskih enot.

Potem je sprejel Briand belgijskega poslanika, s katerim se je razgovarjal o raznih vprašanjih, ki se tičejo Belgije, posebno o vprašanju reparacij in odškodnine.

DKU London, 21. dec. (Wolff). Uradno se javlja, da je konferenca med Lloydom Georgeom in Briandom trajala od 12. ure do 13. ure. Državnika sta razmotrivala reparacijsko vprašanje in se posvetovala o načinu in sredstvih, kako bi Nemčija izvršila svoje obveznosti. Nadalje sta razpravljala o sredstvih za zboljšanje splošnega gospodarskega položaja v Evropi. Konferenca se nadaljuje jutri ob 11. uri.

LDU London, 21. dec. Vlada je sklenila, da odpotuje Lord Curzon dne 8. januarja v Pariz, kjer se bo posvetoval s francoskim in italijanskim zunanjim ministrom o ureditvi vprašanja daljnega vzhoda.

### Poslaniška konferenca in šopronjski plebiscit.

LDU Pariz, 21. dec. Posl. konferenca je vzela na znanje izid ljudskega glasovanja v Šopronju in je naročila pododseku poslaniške konference, naj izdela načrt navodil za aplikacijo izida ljudskega glasovanja, ki naj bi zaveznikiškim generalom služile kot smernice. K temu poročilu doznava dunajski korespondenčni urad s pristojne strani: Avstrijska vlada si tega poročila na podlagi vesti, katere je prejela, ne more tolačiti drugače kakor tako, da je poslaniška konferenca, na čije pravičnost je avstrijska vlada apelirala, naročila pododseku, naj prouči izid ljudskega glasovanja v Šopronju.

### Madžarski veleizdajalci.

LDU Budimpešta, 21. dec. Zastopnik zatožnega senata budimpeštanskega kazenskega sodišča je v procesu proti obtožencem radi izdaje, Štefanu Rakovszkemu in tov. izrekel končno veljavno rzsodbo. Grof Andrassy, Borovicseny in Lorenz so oproščeni, Štefan Rakovszky, grof Szigray, dr. Gratz

in August Schnitzler, ki je v tem trenutku še prost, bodo aretirani in se odvedejo v preventivni zapor. Zahteva po aretaciji Štefana Kyraya ml. in Aleksandra Aleksaja je bila zavržena. Povelja za aretacijo bodo izdana jutri.

### Iz madžarske politike.

LDU Budimpešta, 21. dec. Ministrski predsednik grof Bethlen je prišel zvečer v klub malih poljedelcev, ki je na njegovo inicijativo sklenil votiti

### Izgredi invalidov v Beogradu.

LDU Beograd, 21. dec. Presbiero poroča iz Aten: Danes so 3 invalidni vojniki izvršili napad na oddelek za pripomoč invalidov, ker so bili razjarjeni, da že nekaj časa ne prejema podpore, ki so jo v svojo preskrbeli venizelisti iz Amerike. Invalidi so oddali nekaj streliv na osebo dotičnega urada ter ranili enega tajnika in eno strojeopisko. Ranjen je bil tudi admiral Kounduriotis, ki je v istem času prišel iz pisarne. Njegova rana ni nevarna. Dva atentatorja so prišli. Uvedena je preiskava.

podaljšali, kolikor je to potrebno našim trgovcem, oziraje se na valutne razmere, hkratu pa bi se tuji upniki zavarovali s solidno garancijo naših bank. — Tu bi ne bil potreben zakon ali intervencija države. Ako se pa zahteva posebni zakon, tedaj to pomeni dvoje: 1. da se vsi inozemski upniki ne strinjajo z zahtevanim podaljšanjem, 2. da naše domače banke ne marajo garantirati za vse naše trgovce. Samo s pomočjo zakona se lahko prisilijo tuji upniki, da sprejmejo moratorij in samo zakon prisili Upravo fondov, da jamči za vse trgovce brez razlike. Ogibanje naših zasebnih bank in prenos garancije na Upravo fondov, to sta najboljša dokazila, da je cela stvar vrlo riskantna in, kar se lahko trdi že vnaprej, zvezana z neizogibnimi izgubami. Prvi pogoj, ki ga stavi Uprava fondov, predno sprejme to posredovanje, je ta, da se mora med stroške v budžetu postaviti gotovi znesek, ki bi zadostoval za pokritje morebitnih izgub. Tako bi stroški tega zakona zopet obremenili pleča vseh davkoplačevalcev. Je li prav, da se ti stroški nalagajo njim?

Trgovina je zelo važna panoga narodnega gospodarstva, vendar pa je trgovanje ne samo stvar znanja, marveč v gotovi meri tudi stvar slučaja, rizika in sreče. Trgovina lahko prinese ogromne dobičke, pa tudi ogromne izgube. To ni fikсна plača državnega uradnika, ki je vsakega prvega v mesecu gotova, dasi skromna... Vsled tega smo se mi vedno zavzemali za svobodo trgovine in štiti trgovce, kadar je država hotela skrajšati njihov zaslužek na ta način, da bi organizirala njihovo popolno svobodno delo. To, kar smo zahtevali poprej, zahtevamo tudi danes. Mi ostanemo dosledni svojim načelom o gospodarski svobodi. Naj se država danes ne vmešava v te odnose! Gospodarska svoboda ruši potom konkurenco pretirani trgovski dobiček, kakor bodo — tudi vsled konkurence — ostali na površju samo pridni in solidni trgovci, ki zaslužijo, da nosijo to ime. Položaj je za vse poln težkoč, ki pa niso takšne, da bi jih resnejši trgovski krogi ne premagali.

Navsezadnje pa ne smemo pozabiti najvažnejšega: podaljšanje plačil bi koristilo samo tedaj, če bi se ob istem času popravil tudi dinar. V nasprotnem slučaju pa bi to podaljšanje pomenilo pravo propast i za trgovce i za državo, ki garantira. Vsled tega ni priporočljivo, da bi šli na to pot. To tembolj, ker proglašanje moratorija ni ukrep, ki bi mogel dvigniti vrednost valute. Vse naše prizadevanje mora biti posvečeno temu, da dvignemo valuto. Vsak dan zamude in vsak napačni korak pomenita nenadomestljivo izgubo. Naši trgovci so zadnji, ki bi si lahko želeli te izgub. Proglašanje moratorija bi pomenilo tako napako in takšno izgubo.

## Ujedinjenje v teoriji in praksi.

Ideja ujedinjenja Srbov, Hrvafov in Slovencev je stara, v nov akuten štadij pa je bila stopila v letih balkanske vojne ter pozneje pred izbruhom svetovne. Propagatorji te ideje smo bili tedaj v prvi vrsti mi, ki smo ravno dokončavali svoje študije. Poprej razcepljene dijaške organizacije na Dunaju, v Pragi, Trstu in tako dalje so se pričele spajati v eno samo — jugoslovensko. Od akademikov pa je šla ideja ujedinjenja na srednje šole ter prepočila večino srednješolcev od spodnjih da zgornjih razredov. Pa tudi med drugim ljudstvom je bila ideja ujedinjenja že pred vojno zelo popularna. Spo-

minjam se dni mobilizacije 1. 1914., ko so naši fantje in možje odkrito izpovedali, da se proti bratom Srbom ne bodo borili. Toda takrat je bila ta ideja še fantastičen sen in nihče izmed nas ni pričakoval, da se bo tako kmalu in tako temeljito uresničila. Danes prehajamo že v početek četrtega leta, kar je ideja našega ujedinjenja postala meso in kri in ravno radi tega se mi zdi umestno, da spregovorim odkrito besedo o našem ujedinjenju v praksi.

Mi vsi, razen par zakrinkanih avstrijskancov, smo idejno gotovo za popolno ujedinjenje vseh treh naših plemen. Princip ujedinjenja je podlaga našemu političnemu programu in ta princip naglašamo najmanj desetkrat na dan. Vsa usta so nam polna svete ga ujedinjenja; ujedinjenje serviramo pri zajtrku, pri obedu in pri večerji, na vsaki seji, na vsakem sestanku, na vsakem shodu, v kavarni, v gostilni, v uradu, na izprehodu, sploh z eno besedo — povsod in vselej. Naglašanje ujedinjenja nam je postalo tako nekaj neobhodnega, kakor cigareta, katero vedno znova prižigamo, da ne ugasne. Gorje mu, kdor bi se drznil grešiti proti teoriji ujedinjenja. Na grmado ž njim! On je sovražnik našega ujedinjenega naroda vseh treh imen, sovražnik ujedinjene države SHS. Tujec si mora misliti, da ni bolj »ujedinjenega« naroda na svetu, kakor smo mi. Toda, če pogledamo v prakso, potem bomo opazili, da tega ujedinjenja pravzaprav ni nikjer, da smo tudi danes, v četrtem letu »ujedinjenja« prav tako Slovenci, Hrvati in Srbi, torej trije in ne eden sam. Ne bomo tu opozarjali na široka ozemlja naše države, niti ne na različke med Srbi, Hrvati in Slovenci v splošnem tako političnem, kulturnem in gospodarskem oziru, ampak samo na ožek krog, na naš Maribor sam.

V Mariboru se je naselilo po osvobojenju razen Slovencev tudi obilo Srbov in Hrvatov. Prišli so sem kot uradniki, zasebni in državni, kot obrtniki, trgovci, podjetniki itd. Človek, ves premišljen z zatiranjem jedinstva, bi pričakoval, da se bo te brate ujedinjenja smatralo za enkovredne nam Slovincem, da se med njimi in med nami ne bo delalo razlike, najmanj pa, da se jih bo smatralo za nadležne tujce. Pričakoval bi, da bi se ti ujedinjeni bratje pomešali z nami in mi ž njimi, tako, da nihče niti misli ne bo na to: jaz sem Slovenec, ti si Hrvat, on je Srb. Zgodilo pa se je v resnici ravno nasprotno. Srbi in Hrvati, ki žive že par let tu med nami v Mariboru so za večino nas še vedno tujci, katerih se pravoverni Slovenstvo ogiblje, kakor recimo Nemci ali Italijani. Kdo je tega kriv? Srbi in Hrvati? Svoječasno se je ravno

tem očitalo, da se drže preveč rezervirano ter da ne marajo v slovensko družbo itd. Toda razni dogodki so pokazali, da se neogibljejo oni nas, ampak mi njih. Opetovano sem slišal tega ali onega Srba ali Hrvata izraziti željo, da bi rad sodeloval v tej ali oni organizaciji, v tem ali onem društvu ali stranki. Zgodilo se je, da so se nekateri celo sami priglasili, toda, ko so prišli, so zopet odšli, ker so radi rezerviranega zadržanja naših ljudi spoznali, da so odveč. Ko je šlo za sedenje nekaterih javnih mest, na katere so kompetirali tudi Srbi in Hrvati, se jih je javno napadlo, češ, kaj nam je treba Srbov in Hrvatov, ali nimamo dovolj »naših« ljudi. To so žalostni, toda resnični slučaj. Tako izgleda v praksi naše »ujedinjenje«.

To žalostno razmerje med nami Slovenci, Srbi in Hrvati je treba brezpogojno odpraviti; če smo za ujedinjenje v teoriji, potem moramo biti tudi v praksi; če teoretično priznavamo, da smo vsi enaki in da smo bratje ene krvi, potem moramo kot bratje nastopiti tudi v praktičnem življenju, ker komaj tedaj bomo lahko rekli, da smo res za ujedinjenje. Errah.

## Politične vesti.

\* Cerkev in država. Praška »Tribuna« piše o razmerju med češkoslovaško republiko in katoliško cerkvijo med drugim sledeče: Doslej se naša vlada ni pogajala oficijelno z Rimom glede ločitve cerkve od države. Pogajanja med vlado in rimsko stolico se bodo vršila s posredovanjem papeškega nuncijskega. Ker papeška stolica zelo ostro loči katoliško cerkev in njene interese ter stranko s katoliškim programom, ne more pri teh pogajanjih sodelovati nobena katoliška stranka. Katoliška cerkev se kot splošna ustanova vsega človeštva ne more poistovetiti s socialnimi in nacionalnimi naziranjmi katere stranke. Aktualno je tudi vprašanje upritarne cerkve, ker je pravoslavna cerkev danes izgubila svoj cesaropastični značaj in je radi tega zedinjenje vzhodne in zapadne cerkve zopet akutno.

\* Iztreznenje v Italiji. Zadnje čase pričenjajo prenapeti italijanski politiki uvidevati, da so v borbi za malo, izgubili veliko. Po svelovni vojni so se vrhovi z vso svojo silo na naše jugoslovenske zemlje ter se borili za vsak, tudi najmanjši koček kamenitih tal, kakor da bi se šlo za zlato rudnike. Vodil jih je pri tem imperijalistični apetit ter strah pred našim ujedinjenjem, katerega so hoteli preprečiti s pravo nojevo naivnostjo. V tem boju so jih utrjevali tudi Francozi in Angleži, seveda ne iz

naklonjenosti, ampak iz egoizma, da so jih z našim Primorjem tako zaposlili, da so pozabili na — bivše nemške kolonije, katere so si med tem porazdelili sami, brez Italijanov. Danes imajo Francozi in Angleži bogate afriške kolonije, ki jim bodo prinašale vedno nove vire bogastva — Italijani pa imajo kraško kamenje in velike luke brez zaledja ter pol milijona ljudi našega naroda, ki s srcem ne bodo nikoli njihovi državljani. To uvidevajo sedaj tudi že nekateri treznejši italijanski politiki. Iztreznenje prihaja, toda — prepozno.

\* Italija se je zaračunala. Vsa italijanska zunanja politika stremi za tem, da oslabi in razcepi malo antanto. Temu stremljenju pa je zadalo postopanje generala Ferraria pri šopronjskem plebiscitu hud udarec. Netaktno postopanje generala Ferraria v šopronju, ki se ni hotel poslužiti dovoljenja konference veleposlanikov, da se plebiscit odgodi, temveč je izvedel plebiscit na svojo roko ter se tako zagrešil napram Avstriji, ki je bila zvesta zaveznica italijanske protislovaške politike in sankcioniral madžarska nasilja, je prisililo tudi italijanskega zunanjega ministra della Torretta, da se je pred javnostjo začel opravičevati. Avstrija je na to odgovorila s sestankom v Lani, kjer so se sklenile važne pogodbe in s katerimi se je Avstrija približala — mali antanti. To je hud udarec za Torretovo politiko in italijanska javnost je sedaj v skrbeh. Iz vseh članov uradnih listov in poluradnih poročil je razvidno, da je Italija v Srednji Evropi igro izgubila in zamore računati le še na Madžarsko. Torretov namen, da oslabi in razcepi malo antanto, je rodil ravno nasprotno, da je sedaj mala antanta — večja in močnejša.

\* Še o šopronjskem plebiscitu. Konferenca veleposlanikov je sprejela poročilo o ljudskem glasovanju v šopronju ter poverila posebnemu pododboru, da sestavi navodila za generalno komisijo glede aplikacije rezultata plebiscita. Avstrijska vlada smatra, da bo ta pododbor konference veleposlanikov, na katere pravičnost je Avstrija apelirala, pregledal in kontroliral izid glasovanja.

## Zanimivosti.

Prava reukost. — Jed in značaj. — Emancipacija žensk na Japonskem.

Med tisoči vzornih kokoši, ki so razstavljene na kokoški razstavi v Londonu, se nahaja en sam petelin. Ta je bil sprejet med najboljšje kokoši, ki znesejo največ jajc samo radi tega, ker tudi

on — nese jajca. Ta petelinček je res pravi čudež narave. Rojen je kot pravi, pristni petelinček; med poletjem in jesenjo pa se je spolno popolnoma izpremenil ter začel nositi denarja rujava jajca, ki jih vsi obiskovalci razstave rado vedno ogledujejo in obožujejo. Kljub temu docela ženskemu poslu nosi vse znake petelinjega dostojanstva, kakor lep košat rep, rdeč greben in močna ostroge.

V davnih časih se je splošno mislilo, da vplivajo zvezde na značaj človeka. Skrbno so pazili, »pod katero zvezdo« je kdo rojen ter po tem sodili vse njegovo življenje. Pozneje se je to mnenje izpreminjalo, a v glavnem je ostalo isto. Tudi danes trdi nek moderen astronom, da vplivajo na razvoj človeškega značaja — ne zvezde, pač pa sadje in zelenjava. Tako pravi n. pr., da so ljudje, ki uživajo mnogo karfiola, egoisti. (Pri današnji cenah precej razumljivo!) grabi vsepi koketnost, kiselica pa žalost. Buče napravijo ljudi nezveste, jagode nestalne, a repa histerične. Nasprotno pa so ljudje, ki jedo sladko repo, energični, breskve razvijajo inteligenco, zeleni grah zavist, a jabolka zvestobo in udanost.

Japonka Akiko Ito, ali kakor bi se v našem jeziku imenovala »beli lotosov cvet«, ljubica japonskega kralja in voditeljica japonskega ženskega sveta, je kot prva ženska na Japonskem zahtevala ločitev zakona od moža, katerega ne ljubi. Ta njen korak je izzval na Japonskem veliko senzacijo. Časopisi so o tem mnogo pisali; eni za, drugi proti. Dosedaj je imela na Japonskem samo mož pravico zahtevati ločitev zakona, in Akiko Ito je bila prva, ki si je drznila zahtevati za ženo isto pravico. Našli pa so se možje in celo ženske, ki so pisale proti temu, češ, da bi tako postopanje lahko postalo nevarno družbi in družabnemu redu, ker bi Japonke, ki so itak zelo nežne in sentimentalne, povsod našle razlog za ločitev in sodni je bi ne imele nobenega drugega posla, kot reševati take spore. List »Osaka Asahi« pa zagovarja Ito, češ, da je temu kriv mož, ki vzdržuje poleg žene v celih harem geish, kar je že mnogo žen razdražilo, videč, kako malo mož upošteva udanost svoje žene. List še pristavlja, da se je Akiko Ito priklonila omožila, ko je bila stara šele petnajst let. Ko ji je po devetih letih mož umrl, jo je mati prisilila, da se je omožila s svojim sedanjim možem, ki ga pa ni nikdar ljubila ter je torej njena zahteva popolnoma upravičena.

## Podpirajte Jug. Matico!

zločini, tema, beda, vse, kar je človeštvo ustvarilo proti sebi, vse se bo premagalo v bodočnosti.

Iz svojih lastnih plamenov se dviga k življenju ptic feniks! Negacije življenja je treba da bi za vedno potrajalo zmagovito življenje — o globoki misli in božji blagoslov pogube!

Čemu malodušje? Da ne bo nekoč kruha na zemlji in prostora za milijarde bodočih ljudi da se bodo dušili brez zraka, ubijali brez usmiljenja ter končali stisnjeni pri ognjiščih, ugasili vsled zime?

Kdo vidi v globine bodočnosti, v globine človeškega duha? v strahotne globine v katerih leže zarodki misli, zarodki danes še neslutnih nepredstavljivih moči? Na katerih solnehi boš nadaljeval svoje življenje, duh neuničljivega človeštva? Veliki duh človeštva, hooana tebi!

(Konec pril.)

Radivoj Rehar:

## Moj odgovor.

(Konec.)

V dosedanjem odgovoru sem pojasnil podrobno moje stališče in vse one motive, ki so me vodili pri pisanju kritike o prvi letošnji predstavi »Strička Vanje« v Narodnem domu. Iz tega, kar sem napisal, je bilo menda dovolj jasno razvidno, da so bila neutemeljena vsa ona podtikovanja z raznih strani. Gospodje, ki so se čutili s tem prizadete, v svoji nestrpnosti niso mogli niti ča-

## Božič.

C. sko spisal Gamma. Prev. B. Botta.

(Dalje.)

### Nekoliko knjig.

Rad bi videl nekoliko knjig trajno v rokah svojih čitateljev. Vem, da je v tem kos egoizma; zakaj te knjige so mi mile in dragocene. Seveda, knjige niso lahke, kakor jih potrebuje večina ljudi, niso pripravne za prazniško lemuhanje. Toda prazniške knjige ne smejo biti take. Slučajnega in brezumnatega je v literaturi dovolj, enako kot v življenju, to čitajo vsi. Med staro šaro pa leži, kakor smeti baš to, kar je najdragocenejše, najtrdnjše. To čitajo le oni, ki so se že osvobodili predsodka, da je vedno treba biti an fait, vedno up to date, požirati neprestano najnovejše... in pri tem najnovejšem izgubljati življenje radi sestradanja duše. Emancipiraj se od predsodka, da je treba neizogibno poznati te kulturne pleve, rojene za trenutke, rojene zaman! — ne, čitateji, ti kračkomalo ne maraš izgubljati časa samo s tem, kar so svežega bili vrgli v svet tiskarski stroji. Tukaj so imena nekaterih knjig, brez reda in klasifikacije: Dostojevskij, Bratje Karamazovi; Carlyle, Kult junakov, Francoska revolucija, Past and present, Tolskej, Kreutzerjeva sonata in Vstajenje, Komensky, Labirint, Nova zaveza (evangelij), Ruskin, Vrselaviera, Lectures on art, Unto this last, Eckermanovi Razgovori z Göthejem.

### Fantazija božičnega večera.

V zvonjenju zvonov, ki vabijo k polnočki, slišim udarce misli. To na neku viseči zvonovi zvone, govore v nočni temi:

Veliki zmagoslavni človeški duh, hosana tebi!

Na zemlji se je našlo človeštvo, ne vemo kako, po čudežu ali brez čudeža, čeda divjakov nagih, brez misli, brez govora, brez lopate, brez boga; za večnost pa mu je bil dan veliki voditelj, veliki duh, nerazumljivi, skrivnostni duh človečanstva.

Neštovilno velikanski preizkušnji je moralo prestat človeštvo, zakaj našlo je bilo dva strašna nasprotnika: prirodo in človeštvo.

Ni premagala priroda, še sama je ušla, kako se premaguje človeštvo; ali drugi človeški sovražnik — človeštvo — je bil stokrat groznejši.

Sam proti sebi se je dvignil človek in izmišljal orožje, zanjke in pasti; sto prepadov je iznašel in vohal neprestano, kako bi samega sebe vrgel v prepad. Velike iznajdbe je odkril, mnoge skrivnosti iztrgal v borbi s prirodo, a vse je v svoji strasti obrnil sebi v pogubo.

Kulturo si je priboril in s kulturo se je pomehkužil do gnilobe; bogastvo si je priboril in ga spremenil v motilsko kugo razkošja; iz hrabrosti in telesne moči si je vzgojil militarizem, to kovinsko pošast, ki izžema svet; zmagoval je z delom in si z delom ustvaril suženjstvo; iznajdba duhovnosti je iz-

rabil za ubijanje, brez sape, brez mira iskaše, kako bi uničil sebe, kako bi s čudežnim strojem ubil v eni minuti milijone. Z vero se je mučil, pa jo nato zlorabil za mučenje; plodečo moč ljubezni je izpridil v prostituciji in prešestvu; armade otrok je splodil in splojene hitro uničil, velike duhove rodil in rojene hitro pomandral, stroje postavil za sužnje in sam postal njihov suž; zemljo je premagal, požlahnil; pa jo znova pretvoril v puščavo; zmagoslavno je sprijaznil prirodo s človekom, na-to se pa zavil, kakor Herakles v Nesov paš, v smrtno sovraštvo proti človeku.

Tako je vstajal demon za demonom iz globin človeštva, a človeštvo ni premagalo človeštva in je ostalo neuničljivo.

V zvonjenju zvonov, ki oznanjajo polnoč, grme udarci misli; to so zvonovi visoci na oboku duhov zvone, zvone v nočni temi.

Svoje demone, ki jih je poklicalo človeštvo samo, mora človeštvo zopet premagati! Samo to bo človeštvo ohranilo, kar si je pridobilo v borbi proti sebi z neizmernimi bolestinami, s krvjo in obupom. V večnost teče cesta napolnjevanja s človeškimi zablodami, človeškim trpljenjem, poškrpljena s krvjo in močgani, toda končno bo zmagalo nad samim seboj, nad svojo lastno negacijo, neuničljivo človeštvo.

Če ni porazil človeštva njegov najhujši sovrag človeštvo, — ne obupuj, človeška duša, nad sedanostjo. Kar te danes žge s plamenom bolesti, zablode,

## Dnevna kronika.

— **Promocija.** Dne 23. t. m. bosta promovirana na ljubljanski univerzi za doktorja prava gg. Stanko Tominšek iz Celja in Srečko Goljar iz St. Vida nad Ljubljano. Na češki tehnični visoki šoli je bil promoviran za doktorja tehničnih ved g. ing. Lojze Tavčar iz Ljubljane, adjunkt na gospodarski fakulteti v Zagrebu.

— **Naši javnostj.** Podporno društvo jugoslovenskih akademikov v Ljubljani se obrača na naše občinstvo s prošnjo, da pomaga podpirati naše revne akademike ljubljanske univerze. Subvencija, ki jo dobi društvo od vlade, ostane kljub naraščajoči draginji ista; marsikateremu naših akademikov bo postal nadaljni študij nemogoč. Da se pomaga tem našim akademikom, je izdalo PDJA za božične počitnice nabiralne pole in prosi našo javnost, da daruje v ta namen svoj obol.

— **Inseratni davek in časopisje.** Z ozirom na vesti, da je zakonodajni odbor sklenil takso za inserate, ki bi stopila v veljavo že 1. januarja 1922, so uprave ljubljanskih dnevnikov naslovile na finančno delegacijo v Ljubljani javno vprašanje, v katerem opisujejo položaj časopisja in se izrekajo proti uvedbi davka, ki bi silno prizadel vse naše liste. Mi se temu vprašanju pridružujemo in svarimo vlado pred nameranim atentatom na naše časopisje.

— **Ukinjenje dopisnih uradov?** Zagrebška »Slobodna Tribuna« prinaša vest o ukinjenju ljubljanskega dopisnega urada in zagrebskega novinarskega odseka. Ta vest, ki je že poprej krožila v nekaterih listih, se po informacijah omenjenega lista potrjuje. V novinarskih krogih se ostro obsoja ta neumestna in prenaplajena odredba.

— **Trboveljska premogokopna družba** je sklenila premestiti svojo upravo, ravnateljstvo in knjigovodstvo iz Dunaja v Ljubljano. V upravnem odboru se nahajajo tudi štirje jugoslovenski državljani.

— **Zvišanje voznih cen na Južni železnici.** S 1. jan. 1922. zviša Južna železnica vozne cene za potnike za 15%. Voznino za pse, potno prtljago in ekspresno blago pa za 10 odst. Zvišane vozne cene za potnike se zaokrožajo navzgor na 50 par odnosno na cel dinar, voznine za pse, potno prtljago in ekspresno blago na 5 odnosno 10 par. Vozna cena za drugi razred znaša 2, za prvi razred pa 3 vozovnice tretjega razreda.

— **Aretiran novinar.** V Subotici je bil aretiran urednik lista »Balkan« dr. Janes Velgy; obtožen je, da je bil v zvezi z madžarskimi iredentisti in z dr. Vargom, ki je bil nedavno zaprt zaradi madžarske špijonaže.

kati, da bi končal ter so me že poprej znova napadali v »Napreju«; toda nazadnje njihove »tudi-polemike« je dokazal dovolj jasno vso njihovo nemoč in otroško naivnost. Na to polje jim ne bom sledil. Pisati neumne zafrkacije in trditi nekaj, ne da bi se to trditve podkrepilo s stvarnimi dokazi, je navada onih, ki za resno debato niso dozoreli in s tem se kvalificirajo sami. Kakor sem obljubil, da bom za vsako mojo trditve navedel dokaz, tako sem tudi storil. Predno pa završim ta moj odgovor, hočem podati še nekaj misli, kajšne naloge ima slovensko narodno gledališče v Mariboru in kako bi moralo te naloge izvrševati, ako bi hotelo doseči cilj in uspeh.

Naš mali slovenski narod je bil še vse do pred par let brez mest in radi tega tudi brez gledališč. Prevrat svetovne vojne nam je prinesel v toliko boljše razmere, da smo razen Ljubljane, katera je bila prejšnja leta od vseh večjih mest na našem ozemlju edino čisto naša, dobili še Maribor. Pričakovano smo, da bomo dobili tudi Trst Gorico in Celovec, toda žal, ta sen je ubila trda imperialistična realnost »velikih sil«. Če bi bili dobili še ta tri mesta, bi imeli lahko danes petero centrov, v katerih bi se razvijala naša gledališka umetnost, tako pa imamo le dva: Ljubljano in Maribor. Maribor je bil do osvobodjenja pomembno mesto; zavednih Slovencev je bilo malo, premalo, da bi

— **Radlič bo izročen sodišču.** Na prvi plenarni seji narodne skupščine so se prečitala številna poročila imunitetnega odbora glede izročitve nekaterih poslancev sodišču, med drugimi tudi poslanca Radliča, ker je hujskal proti državi.

— **Železnica Varaždin—Koprivnica.** Kakor poročajo zagrebški listi, je »Splošna stavbena družba« v Mariboru predlagala županijski oblasti v Varaždinu, da je voljna prevzeti trasiranje, a pozneje tudi izgradnjo železniške proge Varaždin—Koprivnica. Trasiranje bi stalo okrog 170.000 dinarjev, a gradnja proge okoli 16 milijonov dinarjev. Družba bi začela trasirati šele tedaj, če bi vsi zainteresirani prevzeli del stroškov. Tako bi na mesto Varaždin in na občine, ki leže na progi, odpadlo 85.000 dinarjev, na mesto Koprivnico 25.000 dinarjev, a 60.000 dinarjev bi prevzela družba sama.

— **Državne blagajne morajo sprejemati vse novčanice.** Narodne banke brez ozira na višino vsote, ki se jo plača. Povodoma vprašanj ali morajo carinske blagajne pri plačevanju carinskih pristojbin po deklaracijah sprejemati tudi drobne novčanice po 10 din., kadar gre za velike vsote; se je generalna direkcija carine obrnila za pojasnilo na pristojna mesta in je dobila od generalnega inšpektorata ministrstva financ odgovor Narodne banke pod br. 61602, z dne 30. nov. t. l. sledeče vsebine: »Po zakonu Narodni banki in zakonu o držav. računovodstvu so novčanice Narodne banke obče plačilno sredstvo v celi državi in vse velike in drobne novčanice se morajo sprejemati brez vsakih omejitev, kakor od posilincev, tako od državnih oblasti in drugih zavodov.

— **Davek na premoženje v Beogradu.** Beogradska občina namerava obdavčiti vse premočnine, ki presegajo vrednost nad 100.000 din. Projekt je že predložen finančnemu odseku zakonodajnega odbora v odobravanje.

— **Municija v cerkvi.** Pred par dnevi je naročil cerkvenik neke cerkve v Nemčiji, dvema fantoma, naj izženeta iz cerkve mačka, ki se je tam udomajila. Ko sta fanta preganjala mačko, ji ma je utekla v neko votlino. Ko sta pogledala za njo, sta zapazila v votlini več pušk, municije in ročnih granat, katere je nekdo tam skril. Uvedena je stroga preiskava.

— **Občinski zbor celjske čitalnice** se je vršil v soboto, dne 17. decembra. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. dr. Josip Sernee.

— **Občinska doklada na osebno dohodnino v Ljubljani.** Mestni občinski svet ljubljanski je sklenil pobirati v prihodnjem letu sledečo občinsko doklado na osebno dohodnino in sicer pri znesku od 60 do 80.000 K 5 odstotkov, od 80 do 100.000 K 10 odstotkov, in nad 200.000 K 60% občinske doklade. Mestne

bili lahko vzdrževali resnično gledališče s poklicnimi igralci, zadovoljiti so se morali s predstavami Dramatičnega društva v Narodnem domu. Vzemimo, da te predstave povprečno niso bile slabe, toda bile so vendar podajane po diletantih. Prave, čiste umetnosti te predstave niso mogle nuditi, saj je bil pa tudi njihov namen prej naroden, kakor pa umetniški. Publika, ki je ostala torej od Narod. doma, ni vzgojena kritično-umetniško. Nemci, ki so posejali prejšnje spekulativno Siegejevo gledališče, so večinoma vsled nepoznavanja slovenskega jezika, deloma pa vsled pokvarjenega okusa daleč od smisla za resno umetnost. Slovenski živeli, ki se je naselil v Mariboru po prevratu, je prišel večinoma iz Primorja; ta živeli pa pripada po ogromni premoči delavstvu in nižjemu uradništvu. To so redarji, pismonoše, kazniški pazniki, železničarji itd. Uradništvo, ki je prišlo iz bivše Kranjske in iz Primorja, je bilo večinoma vzgojeno v malih mestih, trgih in vaspah, kjer ni imelo prilike posejati gledališča. Naši profesorji, advokati, zdravniki itd. so namram gledališču, razen par častnih izjem, apatični, kakor tudi sploh namram vsem drugim kulturnim pojavom. In to je mariborska publika!

Ko smo imeli prvo leto gledališče, je bilo to nekaj novega, zato je »vleklo« in »vleklo« bi bilo tudi naprej, da se ni ljudi disgustiralo z nesistematičnim de-

javščine na vozila in avtomobile se zvišajo za 100 odst.

— **Nova država Kismarton.** Kakor poročajo zagrebški »Trgovac«, je glavno ravnateljstvo pošt in brzojavov v Kismartonu sporočilo našemu poštному ministertvu v Beogradu, da je ljudstvo v Kismartonu kot suvereni organ izdalo posebne znamke. Ker pa naše ministertvo ne more izvedeti, da bi se osnovala nova država ali avtonomna vlada v Kismartonu, je odredila, da se znamke te »države« ne smatrajo za veljavne.

— **Morilec Esad-paše ubit.** Pri zadnjih nemirih v Tirani, je padel tudi Rustem-bej, ki je svojčas ustrelil v Parizu Esad-pašo in ga je pariška porota oprostila. Rustem je bil v vojski Hasana-beja Prištveca, ko je napadel Tirano in pregnal vlado Vangjela.

— **Konec procesa Jagow.** V Leipzigu se je vršil dalje časa politični proces proti hohenzollernskemu reakcionarnu Jagowu. Jagow je bil radi veleizdaje obsojen na pet let trdnjavske ječe.

## Mariborske vesti.

Maribor, 22. decembra 1921.

m Meso in prazniki. 20. t. m. je neznan kurji prijatelj ukradel iz kurnika Ivane Haupt v Frankopanovi ulici št. 48., pet kokoši. Če mu ne bo kaj skvarilo teka, bo imel precej prijetne praznike. — Mariji B. iz Moč, so v Mariboru najhujši ugajajo klobase v neki stojnici na Koroski cesti, pa si je hotel vzeti par klobas za spomin. Predno se ji je posrežilo uteči, jo je lastnik stojnice zagrabil za vrat in odvedel tja, kjer se deli pravica. Prijateljica klobas je hotela oditi, denar in so jo takoj na to izpustili.

m Poziv vsem Koroscem, ki bivajo pod območjem Maribora, oziroma na bivšem Stajerskem. V svrhu vpeljave evidenc vseh koroskih beguncev, oziroma emigrantov se pozivljajo, da naj se do 31. t. m. med 17. in 18. uro popoldne zglobe v pisarni Narodno soc. str. Maribor, Grajski trg. št. 1. Kdor se osebno ne more zglasti naj dopošlje pisмено sledeče podatke. 1. Ime in priimek, 2. dan, leto in kraj rojstva, 3. poklic, 4. kako dolgo se nahaja v Jugoslaviji in ali je optiral, 5. natančni sedanjí naslov. Zadeva je zelo važna, opozarjamo nepolitično in v interesu vsakega posameznika. Klub Koroscev v Mariboru.

m Ljudska knjižnica v Mariboru je prejela od članov jugoslov. delegacije razmejitvene komisije znesek 340 K, za kar se ji iskreno zahvaljuje. Živeli posnemovalci!

m Velika kavarna. V petek, dne 23. decembra gostovanje g. J. Povheta. Senzacionalni spored!

lom in s premalim upoštevanjem psihe tega ljudstva. Razne spekulacije in nazadnje eksperimentacije so ubile še poslednje, kar je ostalo, tako da je naša publika danes takorekoč sprta z gledališčem. Položaj je težak, naravnost mučen. Vendar pa ni brezupen, ker bi se s spretnim vodstvom dalo popraviti še vse. To vodstvo pa bi moralo imeti pred seboj sprva le en cilj — privedi ljudi v gledališče, jih sprijazni z njim, ter jih nanj privaditi, tako da bi jim postalo posejanje gledališča neodoljiva potreba. Naloga mladega gledališča v Mariboru, ki se mora boriti s tako neprikljimi, ni postaviti se takoj na nebotično stališče izključne umetnosti za umetnost, še manj pa uvažati v splošno gledališko umetnost z raznimi še nepreizkušenimi eksperimenti nove videnje in cilje. Tu je treba hoditi po že dovolj priznati poti. Praga ima gotovo dovolj vzgojene publike, ki ima že utrjen smisel za gledališče in vendar nam priča sedanja kriza tamkajšnjih gledališč, da se eksperimenti niti tam niso obnesli. Kako naj se potem v našem, komaj pred par leti nastalem slovenskem Mariboru? Trezni in prevdarni voditelji praških gledališč so pod pritiskom nespremenljivih dejstev spreminili svojo smer ter jo prilagodili razmeram; isto so napravili, kakor poročajo »Narodni Listy« v Parizu, temu centru evropske gledališke umetnosti. Če velja to za Prago in Pariz, pa tudi za Berlin,

m Kakor je razvidno iz prav čedno izvršenih lepakov, se vrši dne 5. januarja 1922 v veliki Götzovi dvorani prvi lovski ples tuk. podružnice slov. lov. društva. Ta ples bo zopet eden najlepših v tej pustni sezoni.

m Naše interesente opozarjamo, da sprejemamo inserate za obsežno božično številko le do 9. ure v soboto. Prosimo pa vse, ki mislijo inserirati, da dopošljejo inserate, če le mogoče že v petek.

m Udeležniki božičnice na Pohorju se glede določitve skupne večerje v Mariborski koči s tem končno opozarjajo, da se najkasneje do sobote popoldne zanesljivo in osebno prijavijo pri tvrdki Baloh & Rosina, Grajski trg. Odhod prve skupine v soboto popoldne ob 2. uri iz kavarne »Central«. Druga skupina odhod ob pol 7. uri zvečer, iz pred trgovine Baloh & Rosina. Udeležniki naj se preskrbe s cenovnimi božičnimi darili, ki se potem srečk porazdelje med udeležence.

m Dar. Za Jugoslovensko Matico nam je izročila Prešernova klet 20 K, dar g. Turka. Srčna hvala.

m Srečke državne loterije se dobe pri blagajni glavne pošte. Zrebanje se vrši že 2. in 3. januarja prihodnjega leta.

m V smislu takšne tarife. »Ur. list« št. 100 od 1921. št. 45 pravilnika »Ur. list« št. 104. eks. 1921. morajo vsi lastniki oziroma najemniki biljardov prijaviti od 1. jan. do 15. jan. 1922. pri pristojnem davčnem uradu. Prijava, ki mora biti kolekovana s kolekom po 20 Din., mora vsebovati štev. biljarda, katera tvornica ga je izdelala in kje stoji. Letno takso po 50 Din. je obremen s prijavo prinesiti v kolekih, na kar se izda potrdilo. Glede sprememb velja pravilo prej omenjenih tarifnih postavk. Kdor pravečasno ne prijavi in ne plača letne takse se kaznuje po št. 45 točke 6 pravilnika. Do omenjenega termina se morajo prijaviti tudi vse stalne reklame po tar. post. 8. odst. 2. »Ur. list« št. 100 za 1921. in plačati letna taksa na vlogi. Reklame, ki so bile v letu 1921. prijavljene, a so se odstranile, se morajo še prej odjaviti, in sicer do 31. dec. 1921.

m Surovi mesar. Varnostni organ je vložil ovadbo proti mesarskemu pomočniku Jerneju Fiedlerju, ki je dne 21. t. m. na ulici kravo, ki ni hotela iti, tako neumljeno suval v trehuh, da se je krava zgredila na tla. Fiedler se bo moral zagovarjati radi mučenja živali.

m Pasji zapor še vedno traja. Vsi psi, a deloma tudi njihovi lastniki so se naveličali tega absolutizma veterinarske oblasti in so začeli prihajati navskriž z kontumacijskimi odredbami. Proti nekaterim je bilo vloženo pri mestnem magistratu več kazenskih ovadb.

m Simpatije za srebro. Gera Reisman je naznanila, da ji je v teku zadnjih deset dni izginila srebrna moška

Dunaj, London itd., in za ta mesta ni »ponižujoče«, zaka naj bi bilo ravno za Maribor? Z glavo skozi zid se ne more, če se hoče ohraniti glavo celo. Vodstvo gledališča v Mariboru bi moralo sestaviti tak repertoar, ki bi bil primeren za mariborsko publiko in ki bi bil v stanu privabiti jo v gledališče. Toda ta repertoar bi se moralo podati res dobro. Za to pa bi bilo treba dobiti vsaj še nekaj res dobrih moči, ker sedaj imamo le preveč povprečnih in podpovprečnih. Bolje bi bilo angažirati manj igralcev, toda te dobre. Tako bi se privabilo publiko v gledališče in bi se jo sčasoma nanj tudi navezalo. Ko pa bi bilo dovršeno to delo, potem bi se moralo stopnjama dvigati repertoar v smer čiste umetnosti. To bi bilo metodično in sistematično in uspeh bi bil popoln. Omenil sem že spočetka, da se otrok v prvem razredu ne more učiti filozofije, ampak abecede, a istotako se ne more podajati nevzgojeni publiko najtežjih filozofičnih in psiholoških dramatičnih del, ampak le ona, ki odgovarjajo njenemu duševnemu nivoju. Taka težka dela naj bi se podajala spočetka le tu in tam kot izrecno literarni večeri za one redkoštevne, ki imajo zanje smisel in še to le tedaj, če bi se zamoglo ta dela podati tudi res umetniško in dovršeno. Predvsem pa bi se moralo mnogo več delati in manj teoretizirati.

ura, srebrna ženska ura z verižico in 15 srebrnih kron, v skupni vrednosti 2000 K. Ker imenovana prehranjuje več dijakov in ima pri sebi še služkinjo, ne more nikogar naravnost osumiti, vendar pa se stvar preiskuje in je res zanimivo, kje se skriva sraka, ki se ji tako sveti srebro.

**m Za konservatorja v varstvo spomenikov v Mariboru,** je imenovala pokrajinska vlada g. arhitekta Hugona Schella.

**m Najdeno.** Našlo se je naočnike, kdor jih je izgubil, naj jih dvigne pri policijskem komisarijatu.

**m Izgubljeno.** Nekdo je izgubil denarnico s 400 K denarja in z legitimacijo. Pošteni najditelj naj jo izroči policijskemu komisarijatu.

**m V hladilnico** je postavila včeraj policija nekega zasebnega uradnika, ki je predlogo gledal v kozarec. Ker je bila njegova opotekajoča se postava potrebna podpore, se ga je usmilil nek stražnik. To pa vinskemu bratcu ni nič kaj prišlo. Začel je brezobzirno robaniti nad policijo in ni bilo druge pomoči, kot da so prevročeno glavico poslali v hladilnico — policijski zapor. Ker pa se tudi tam ni mogel pomiriti, so mu prisodili 500 K globe ali pa 25 dni »promišljevanja«.

**m Najdeni predmeti.** Od 1. do 15. dec. 1921 so bili oddani pri policijskem komisarijatu v Mariboru sledeči najdeni predmeti ter se zamorejo dvigniti proti dokazom lastniške pravice med uradnimi urami: ena majhna denarnica z dvema ključema; 15 kirurških instrumentov; ena knjižica z 90 din. in različnimi beležkami; ena srebrna zapustna dam. ura; en dežnik, ena rjava rokavica, en jermen za pas; en bankovec za 400 K; en bankovec za 40 K; ena odeja, siva z všitim imenom »Kandek«; ena konjska odeja; ena otročja plišasta boja; en par novih ženskih rokavic; en naočnik v blagajni mesne občine; en prstan z malim diamantom »Anny 19. 3. 1921«; 60 usnjatih sesalk za dojenčke; ena usnjata denarnica z 20 K; en par belih, pletenih otročjih rokavic in ena siva voln. čepica; en blaten koš za seno; en bisernat rožni vence; dve gosti.

**m Izgubljeni predmeti:** Od 1. do 15. dec. 1921, so bili priglasi pri policijskem komisarijatu v Mariboru sledeči izgubljeni predmeti: Najditelji se naprošajo, da jih oddajo pri navedenem uradu: dva zastavna lista, glaseča se za en prstan in državne papirje in dva bona glaseča se na 7000 K; ena rdeča usnjata listnica z 2560 K in 300 n. a. kron; ena rmena usnjata denarnica z 4000 K in druge listine; ena rjava usnjata denarnica z 2280 K in legit. z eno sliko; ena majhna črna torbica z domov. listom itd.; ena črna kožnata listnica z 1280 K; ena črna usnjata ročna torbica z želez. legit.; ena črna usnjata listnica z 20 K in drugimi za beležki; ena rjava mala denarnica z 300 kronami.

**m Kavarna Central.** Danes koncert salonskega orkestra Perc-Comelli, začetek ob 8. uri. 1751

## Narodno gledališče.

### Repertoar:

Četrtek 22.: »Vzgojitelj Lanovec«. Ab. C.  
Nedelja 25.: Ob 15. uri »Poljska kri«. Izven ab. — Ob pol 20. uri »Oče«, delavska predstava ob polovičnih cenah.  
Ponedeljek 26.: »Svet«. Izven ab.  
Torek 27.: »Poljska kri«. Ab. A.  
Četrtek 29.: »Za narodov blagor«. Ab. B.  
Petek 30.: »Oče«. Ab. C.

**Dramatična šola.** Pouk v petek, dne 23. t. m. ob 19. uri.

**Prva slovenska noviteta v letošnji sezoni ljubljanske drame** se bo vršila na Božič, dne 25. decembra ob 20. uri zvečer. Vprizori se Pavla Golja »Petrčkove poslednje sanje«, božično povest v štirih slikah. Režijo vodi g. Šest.

## Sokolstvo.

**m Murska Sobota.** II. redni občni zbor telovadnega društva »Sokol« v M. Soboti se vrši dne 7. jan. 1922 ob pol 8. uri zvečer v hotelu »Dobray«. Dnevni red običajen.

**m Sv. Marjeta na Dravskem polju.** V nedeljo, dne 18. t. m. se je vršil pri nas sestanek zaupnikov, na katerem se je sklenilo, da tudi mi ustanovimo Sokola. V ta namen smo izvolili tudi pripravljalni odbor, ki je pričel takoj poslovati.

## Sport.

**I. redni občni zbor Sport. kluba Svoboda** se vrši dne 7. januarja 1922. ob 19. uri v društvenih prostorih.

## Kino.

**Prvi mariborski bioskop.** Ker še 6. epoha »Misterijev New-Yorka« ni prišla, se predvaja danes v četrtek nadomestni program. Sesta epoha prične jutri v petek ter se bo predvajala ob 16., 18. in pol 21. uri.

## Gospodarstvo.

### Borza 22. decembra.

**Zagreb,** devize: Berlin 150—158, Milan 1200—1205, London i. plačilo 1100—1110, ček 1090—1108, Newyork kabel 265, ček 258—260, Pariz 2110—2125, Praga 345—347, Švica 5110—5125, Dunaj 4.25—4.50, Budimpešta 42—43, Valute: Dolari 257.25—259, rublji 18—28, češke krole 340—350, napoleoni 980, marke 153—158, leji 205, lire 1200—1205.

**Curih,** devize: Berlin 3.05, Newyork 5.13, London 21.58, Pariz 41.55, Milan 23.45, Praga 6.85, Budimpešta 0.80, Zagreb 2.05, Varšava 0.17, Dunaj 0.20, avstrijske žigovane krole 0.10.

—o—

**g Dobava drv.** Komanda dravske divizijske oblasti v Ljubljani, naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se sklone dne 30. dec. 1921 v intendanturi komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, neposredna pogodba glede dobave 6.590 kub. metrov trdih drv. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice, pogoji pa pri divizijski intendanturi v Ljubljani interesentom na vpogled.

## ! Božična novost !

OSKAR WILDE:

## LADY WINDERMERE

DRAMA V STIRIH DEJANJH.

PREVEL:

RADIVOJ REHAR.

Izide prihodnji teden v Mariborski tiskarni.

## Brzojavna poročila

Odgoditev angleškega parlamenta.

DKU London, 19. dec. (Reuter). Parlament je bil preložen do 31. januarja. Lahko se ga pa skliče tudi pred tem rokom.

Odnosaji med Švico in Nemčijo.

DKU Bern, 20. dec. (Švicarska brzojavna agentura). Zvezni svet je objavil pogodbo o razsodišču, ki je bila sklenjena med Nemčijo in Švico. V tej pogodbi je določeno, da se vsi spori, ki bi se v gotovem roku ne dali poravnati diplomatsko, izroče razsodišču.

Preselitev Trboveljske družbe.

TIP Ljubljana, 21. dec. Kakor poročajo z Dunaja, se preseli Trboveljska premogokopna družba definitivno v Ljubljano, kamor prenese svoje centralno ravnateljstvo in knjigovodstvo.

## Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Petek 23.

VELIKA KAVARNA

Petek 23.

Orkester:

A-mol koncert  
Menuet g-dur  
Gorski kraj  
Potera  
Slovanski ples itd.

## Gostovanje g. Povheta

Nedelja! 25. dec. Nedelja!  
I. čajanka  
Five o'clock Tea

Spored:

1. Moderni berač
2. Protekcija
3. Kritika po manevru
4. Maks in Edi
5. Oj te ženske

## Mala oznanila.

**Slugo (laboranta)** za takoj išče lekarna »pri sv. Anehu«. 2055 3—1

**Trgovski potnik,** mlajša mož, agilen in soliden spiritozno in kolonijalne stroke se takoj sprejme. Ponudbe na poštni predal št. 18 v Celje. 2052 3—1

**Ono gospo Ljubljankanko** katera piše moji ženi anonimna pisma prosim, da se na pisma podpiše, ako misli, da piše o meni resnico. — C. J. 2050

**Svetovno poznana »Samborska muštarda«** edina okusna specialiteta za pečene, jetske in krvave klobasice, kakor tudi za vse druge pikantne jedila. Kdor samo enkrat poskusi zagotovo vzame vedno naprej. Doblja se samo pri Hmelak in drug. Maribor, Slomškov trg 6. 2046 2—1

**Baterije** za žepne svetiljke najboljše vrste pri Baloh & Rosina, Grajski trg. 2057

**Prodaj** 12 sodnijskih knjig 1000 K. Jetnišnica kontrolor. 2051

**Stanovanje** z 2 sobama blizu gl. kolodvora se zamenja z večjim v sredini mesta. Ponudbe pod: Večje stanovanje na upravnistvo. 2063

**Krasna obleka** za ples, se lahko nosi tudi na ulici, s spodnjo obleko, temnomoder novi kostum se radi odpotoževanja takoj prodaja. Pojasnila se dajejo iz prijaznosti: Aleksandrova c. 39/11. vr. 6 od 12—14. ure. Istotam se prodaja tudi par novih škornjev št. 41, cena K 500.— 2062

**Sedla,** civilna, kupi Iv. Kravos, Aleksandrova cesta 13. 2012

**Nogavice** se pletejo in nove podpletajo stare po nizki ceni. Strojna pletarna M. Vejak, Veltrnjska ul. 17. 4882

## Denar

nice, listnice, tobačnice, damske in potne torbice v veliki izbi, pripravna darila za Božič in Novo leto pri 2011

Iv. Kravos, Maribor  
Aleksandrova c. 13.

Dobre ohranjeni

## prazni zaboji

na prodaj. 2045 2-2

M. Kuštrin, Jurčičeva ulica 9.

## Vabilo.

V ponedeljek 26. decembra 1921 v gostilni Antonije Kocmut v Studencih, Ob obrežju

## Štefanov venček s plesom.

Začetek ob 15. uri. Vstopnina 6 kron. Svira priljubljena godba.

Za dobro zabavo, pijačo, kkor taudi kuhinjo je najbolje preskrbljeno. 2053

Gostilničarka.

Prijateljem naznanjava, da je Bog pozval k sebi najino najmlajšo hčerko

## VERO.

2059

Umrla je nenadoma v sredo 21. decembra 1921 v 5. letu starosti.

Dr. Ljudevit in Ljudmila Pivko.

## Zaloga čevljev

lastnega izdelka, od preproste do najfinejše vrste se dobi pri

Ivanu Krois, Maribor  
Koroška cesta 18.

Cene solidne! 2058 2—1 Cene solidne!

## Podpirajte slovenske tvrdke!

Najlepše darilo za naše gospodinje je izvrstno in praktično urejeni

## Gospodinjski koledar

za leto 1922. Uredila Utva.

Izdal ga je pokrajinski odbor Jugoslovenske Maticе v Ljubljani. Cena K 30.—. Dobiva se po knjigarnah in pri Jugoslovenski Matici v Ljubljani, Pred školijo 21. 2054

## Kelc Jakob, Maribor

Stolna ulica.

Krojaški atelje za gospode, dame in uniforme. Točna postrežba! 1798 Solidna cena!

## Pozor matere!

Najboljša in najcenejša hrana za dojenčke, otroke in rekonvalescente je

## „SALUBRA“ otročja moka.

Poskusite in se boste prepričali.

Glavna zaloga pri Hmelak in drug  
Maribor, Slomškov trg št. 6